

Zaaknummer: Z - Z/23/081547
Documentnummer: 374414
Datum: donderdag 30 november 2023
Onderwerp: Beantwoording actualiteitsvragen inzake grondwater/wateroverlast uit de raadsvergadering d.d. 21 november 2023
Bijlage(n):

Geachte Raad,

Hierbij sturen we u de beantwoording van de actualiteitsvragen uit de raadsvergadering van dinsdag 21 november jl. over:

- grondwater/wateroverlast
- bezwaar tegen raadsbesluit van de gemeente Katwijk betreffende bestemmingsplan Valkenhorst
- buslijn Valkenhorst

Grondwater/wateroverlast

1. Wie is operationeel verantwoordelijk voor het beheer van de grondwaterstand binnen Wassenaar (en het voorkomen van nadelige gevolgen van)?

Rijkswaterstaat en de waterschappen zijn de waterbeheerders in Nederland. Zij zorgen er onder meer voor dat er voldoende water is. En dat het land is beschermd tegen overstromingen. Daarnaast zijn ook provincies en gemeenten betrokken bij het waterbeheer.

Rijkswaterstaat is verantwoordelijk voor de grondwatervoorraad in de duinen waar Dunea verantwoordelijk is voor de productie van drinkwater. Zie ook het antwoord op vraag 3.

De gemeente is verantwoordelijk voor het nemen van maatregelen, ten behoeve van de regulering van de grondwaterstand in het openbaar gemeentelijke gebied. Dit om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand in de openbare ruimte zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken.

Bij vervangingsprojecten van de riolering wordt drainage aangelegd als er structurele nadelige gevolgen zijn van te hoge grondwaterstand. Dit wordt altijd met de groenbeheerder van de gemeente bepaald om nadelige effecten van het groen en bomen te voorkomen. Zie ook het antwoord op vraag 10.

2. Wie is eindverantwoordelijk in het geval dat nadelige gevolgen optreden door (te) hoge grondwaterstanden?

De gemeente en particuliere eigenaren zijn beide eindverantwoordelijk voor het nemen van maatregelen als gevolg van optredende nadelige gevolgen van te hoge grondwaterstanden.

Zie ook antwoord op vraag 3, de gemeente is niet verantwoordelijk voor schade, omdat grondwater een natuurlijk proces is, vooral afhankelijk is van intensiteit en duur van neerslag, oppervlaktewaterpeil en eigenschappen van de grond. De gemeente kan binnen haar verantwoordelijkheden eventueel acties ondernemen.

3. Wat is de rolverdeling Gemeente/Hoogheemraadschap/inwoners m.b.t. watermanagement in Wassenaar?

Gemeente

De gemeente heeft, naast een hemelwatertaak en een taak voor het inzamelen en transporteren van stedelijk afvalwater, ook een grondwatertaak. De gemeente beschikt niet over de mogelijkheden om het grondwater binnen de gemeentegrens te verlagen. De gemeente kan geen invloed uitoefenen op dit natuurlijke proces (grondwater).

De gemeente Wassenaar heeft geen gemalen voor het verpompen van grondwaterpeil. Rioolgemalen hebben geen invloed op het grondwaterpeil. Dit betekent dat de gemeente, waar dit doelmatig is, maatregelen moet treffen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken. Ook adviseert de gemeente perceel- en gebouweigenaren over de mogelijkheden die zij zelf hiervoor hebben.

Waterschap/Provincie

Als waterbeheerder van de regionale watersystemen zijn de waterschappen medeverantwoordelijk voor het grondwaterbeheer en streven zij naar een goede grondwaterbalans. De provincies geven de waterschappen strategische kaders voor het grondwaterbeheer en zien toe op de kwaliteit van het grondwater. Het waterschap reguleert m.b.v. gemalen en stuwen het waterpeil van het oppervlaktewater (winter- en zomerpeil)

Perceel-/gebouweigenaar

Een perceel-/gebouweigenaar heeft ook een eigen verantwoordelijkheid om te zorgen voor de goede staat van zijn perceel en de werken en gebouwen op dat perceel. Dit is o.a. het vocht- en waterdicht zijn van verblijfsruimte en kelders, onderhoud aan de fundering en grondwaterbeheer (evt. drainage) op eigen terrein. De bewoners kunnen zelf een drainage aanleggen en de gemeente faciliteert een aansluiting.

4. Welke maatregelen hebben Gemeente/Hoogheemraadschap de afgelopen weken getroffen om wateroverlast tot een minimum te beperken?

Er zijn twee soorten overlast m.b.t. water; wateroverlast en grondwateroverlast.

Wateroverlast

De werking van alle rioolgemalen die in het beheer zijn van de gemeente, is gecontroleerd. Bij alle meldingen worden de duikers gecontroleerd en in het algemeen wordt de werking van de duikers gemonitord. De gemeente heeft alle locaties van de meldingen bezocht en nodige maatregelen genomen die betrekking hebben op het voorkomen van wateroverlast.

Grondwateroverlast

De verandering van de grondwaterstand is een natuurlijk en voortdurend proces dat voornamelijk afhankelijk is van de hoeveelheid neerslag die valt. Volgens de gegevens van het waterschap is tussen 10 oktober en 21 november ongeveer 342 mm neerslag gevallen in Wassenaar. Hiermee is in zes weken circa 40% van de gemiddelde totale jaarlijkse neerslag gevallen. Dit is extreem veel. De gemeente heeft een aantal keren contact gehad over grondwateroverlast en de informatie van de oppervlaktewaterpeilen opgevraagd. De recentelijke gegevens zijn nog niet ontvangen.

Het waterschap is verantwoordelijk voor het peilbeheer van het oppervlakte water. Dat waterpeil heeft direct invloed op de grondwaterstand. De gemeente heeft dan ook geregeld contact hierover met het waterschap, o.a. om de beheersmaatregelen op elkaar te kunnen afstemmen.

5. Waar/bij wie kunnen Wassenaarders melding maken van wateroverlast ten gevolge van (te) hoge grondwaterstanden? En hoe wordt dit opgevolgd?

Meldingen van wateroverlast kunnen bij de gemeente worden gedaan. Zij worden door de gemeente in behandeling genomen. De meldingen worden telefonisch of schriftelijk afgehandeld. Er wordt door de gemeente meestal informatie verstrekt van de grondwaterstand en inhoudelijke informatie van de betreffende locatie van de waterhuishouding. De perceeleigenaar wordt geadviseerd welke eventuele maatregelen getroffen kunnen worden om het grondwaterprobleem op te lossen en te voorkomen. Zie ook het antwoord op vraag 3.

6. Wat is het beleid ten aanzien van de grondwaterstanden/klimaatadaptatie in Wassenaar?

De gemeente volgt het landelijke beleid m.b.t. grondwaterstand. Binnen de regionale samenwerking Leidse Regio is een beleidsmodule IWKp (Integraal waterketenplan) opgesteld. Dit wordt volgend jaar aan de raad voorgelegd. Voor klimaatadaptatie zijn verschillende ambities genoemd in verschillende beleidsstukken. Zo wordt bij elk herinrichtingsproject gekeken of er klimaatadaptatieve maatregelen mogelijk zijn (zoals het afsplitsen van het hemelwater of het infiltreren van water in de bodem).

7. Wat zijn de doelstellingen op dit gebied voor de komende jaren?

De doelstelling m.b.t. grondwater is om de grondwatermonitoring te herstellen en de grondwaterstanden als gevolg van klimaatsverandering te analyseren. Binnen de regionale samenwerking wordt een regionaal grondwatermodel opgezet. Een grondwatermodel is een belangrijk instrument om inzicht te

krijgen in de werking van het grondwatersysteem en de mogelijk te nemen grondwater regulerende maatregelen te kunnen bepalen. Deze maatregelen kunnen gelijktijdig met riolerings- en/of wegwerkzaamheden worden aangelegd.

Momenteel wordt ook gewerkt aan een klimaatstresstest, waarbij gekeken wordt naar wat de effecten zijn van klimaatverandering op de ruimte. Daarna worden gespreken gevoerd met verschillende partijen om in kaart te brengen wat de risico's zijn, en welke klimaatadaptieve maatregelen het best genomen kunnen worden. Dit kan bijvoorbeeld zijn het afkoppelen van regenwater en/of aanleggen van een wadi en/of een krattensysteem voor het tijdelijk bergen en infiltreren van regenwater. (Wadi staat voor 'Water Afvoer Drainage en Infiltratie', en is een groene greppel.)

8. Is er sprake van (structurele) monitoring van het grondwaterpeil? Zo ja: op welke locaties? Zo nee: waarom niet?

Ja, de gemeente monitort de grondwaterstand op diverse locaties. I.v.m. optimalisering, pakt een nieuw bedrijf dit op en kan dit system in het eerste kwartaal van 2024 weer volwaardig worden ingezet.

9. Vanuit het Rijk, de provincie en de EU zijn er verschillende subsidieregelingen t.b.v. klimaatadaptatie waar gemeenten aanspraak op kunnen maken. Maakt de gemeente Wassenaar hiervan gebruik? Of zijn er voornemens hiervan gebruik te maken? Zo ja: van welke regelingen? Zo nee: waarom niet?

De gemeente Wassenaar is aangesloten bij regionale samenwerking Leidse regio. Binnen deze samenwerking worden subsidie aanvragen onderzocht.

10. "Door klimaatverandering neemt de kans op stortbuien en langdurige neerslag toe. Neerslag (hemelwater) stroomt vanaf het dakoppervlak van gebouwen en bestrating via een regenpijp of bovengronds naar de openbare riolering. De openbare riolering moet het afstromende hemelwater van veel gebouwen verwerken. De capaciteit van het riool is bij zo'n forse regenbui niet altijd toereikend. Als de riolering het aanbod van hemelwater niet meer aan kan, kan dit tot ernstige wateroverlast leiden en tot schade aan gebouwen of infrastructuur. De gemeente wil dit soort situaties zo veel mogelijk voorkomen." (bijlage 1 Raadsbesluit Verordening afvoer hemelwater en grondwater Wassenaar 2021)

In 2021 was het gemeentebestuur zich reeds bewust van de risico's van wateroverlast door klimaatverandering (zie citaat). Toen is de Verordening afvoer hemelwater en grondwater bij raadsbesluit vastgesteld. Dit geeft de verplichting bij nieuwbouw/verbouw maatregelen te treffen t.b.v. waterberging. Zijn er naast deze verordening sindsdien nog andere maatregelen getroffen ter voorkoming van wateroverlast bij grote hoeveelheden neerslag? Zo ja, welke? Zo nee, waarom niet?

Er zijn in het verleden op meerdere locaties drainage in de openbare weg aangelegd om grondwater te reguleren. De betreffende aangrenzende perceeleigenaren hebben ondanks verzoek/advies van de gemeente niet of nauwelijks drainage aangelegd en laten aansluiten.

In de wijk nieuw Wassenaar is in de openbare weg drainage aangelegd. Er zijn slechts 2 perceeleigenaren, waaronder de Bloemcampschool, die drainage vanuit het perceel aangesloten hebben op de gemeentelijke drainage.

De afgelopen jaren zijn geen verdere maatregelen genomen omdat o.b.v. beschikbare gegevens niet nodig was maatregelen te treffen. Bij elk project wordt de behoefte van aanleg van drainage bepaald en de gevolgen daarvan.

Bij vergunningaanvragen en bij herinrichtingsprojecten wordt gekeken naar klimaatadaptatie. Hier worden dan maatregelen voorgesteld zoals het plaatsen van een wadi of het aanplanten van meer groen. Omdat klimaatadaptatieve maatregelen vaak goed samengaan met een groene omgeving, wordt vooral gekeken naar het behouden en versterken van het openbaar groen.

Bezwaar tegen raadsbesluit van de gemeente Katwijk betreffende bestemmingsplan Valkenhorst

1. Is bij het college enige indicatie dat de RvB/gemeente Katwijk/Provincie zou willen dat de gemeente Wassenaar het bezwaarschrift intrekt?

Ja, die indicatie is er. Tijdens de bijeenkomst van de raads werkgroep op 14 november jl. is deze wens door de gemeente Katwijk en het RvB uitgesproken.

2. Heeft het college, al dan niet formeel, deze wens besproken?

Nee, in het college is deze wens niet besproken.

3. Is het college van mening dat wanneer de bezwaren door de Raad van State worden toegewezen het belang van Wassenaar is gediend?

Ja, daarmee wordt het belang van Wassenaar gediend.

4. Doet het college de toezegging het bezwaar niet in te trekken?

Ja, tenzij er sprake is van een acceptabel onderhandelingsresultaat. Zie vraag 5.

5. Doet het college de toezegging dat eventuele onderhandelingsresultaten, met als mogelijke tegenprestatie het intrekken van het bezwaarschrift, eerst ter goedkeuring aan de raad worden voorgelegd?

Ja

Buslijn Valkenhorst

1. Is het zo dat het plan heeft postgevat om een buslijn, gezien van uit Wassenaar, over de N441, kort na hotel Wassenaar, via een nieuwe weg, naar het hart van Valkenhorst te laten rijden? Een nieuwe weg die in de groene zone ligt?

Tijdens de presentatie aan de raads werkgroep, heeft Katwijk inderdaad verteld dat zij verkennen of een busbaan kan worden gerealiseerd vanuit Unmanned Valley (UMV), richting Katwijkseweg.

2. Het lijkt dat het aanleggen van deze nieuwe weg afwijkt van afspraken en toezeggingen die in het verleden zijn gedaan. Er zouden geen extra wegen worden aangelegd, niet voor bussen, niet voor auto's. Slechts een fietspad. Is dat zo en zo nee waarom niet?

Klopt, het plan voor het realiseren van een busbaan is nieuw. Wij zijn hier dan ook tegen, omdat het tegen de afspraken is die zijn gemaakt.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

drs. K.D. Handstede,
gemeentesecretaris

drs. L.A. de Lange,
burgemeester

Deze brief is digitaal vastgesteld. Hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.